

**IZVJEŠTAJ O RADU
ODJELJENJA ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU
ZA 2016.GODINU**

Uprava carina je prepoznata kao efikasna, odgovorna i pouzdana institucija, koja dosljedno sprovodi proaktivnu antikoruptivnu politiku. U prethodnom periodu je urađeno mnogo na profilisanju imidža službe, koji se zasniva na etici i integritetu, nastojeći da se kroz unaprijeđene i transparentne procedure postupanja saobrazi ostvarivanje nadležnosti sa dobrom praksom carinskih službi zemalja EU. Uprava carina kroz intezivni proces modernizacije, jačanjem operativnih i administrativnih kapaciteta, opredijeljenošću za profesionalnim i odgovornim radom, doprinosi napretku cjelokupnog društva.

Uprava carina je posebno posvećena jačanju integriteta, kako institucije, tako i zaposlenih, te je suštinski fokusirana na nultu stopu tolerancije na korupciju. Plan integriteta, koji je usvojen u prethodnom periodu, predstavlja alat kojim se promoviše integritet i doprinosi smanjenju rizika od korupcije sa ciljem postizanja najvećeg nivoa antikorupcijske zaštite. Suština Plana je ulaganje sistemskog napora u procjenjivanje antikorupcijskog kapaciteta, odnosno stepena otpornosti sistema na korupciju, identifikovanje poroznih tačaka, predlaganje mjera za poboljšanje organizacione strukture, postupaka i pravila, te praćenje i periodično sumiranje postignutih rezultata.

Etički kodeks carinskih službenika i namještenika je važan stub u izgradnji carinske službe imune na izazove i prijetnje sa kojima se susreće u radu. Dobro koncipiranim sistemom nadzora kroz Etički odbor, a na operativnom nivou djelovanja putem Povjerenika za etiku, Uprava carina smanjuje mogućnost za nastanak i razvoj korupcije, neetičkih i neprofesionalnih postupaka. Uspostavljanjem mehanizama etičkog upravljanja stvoren je jasan sistem promocije i podrške razvoju carinske službe, posebno profesionalnih vrijednosti i vrlina, a takođe na ovaj način izgrađen je autonomni sistem sankcionisanja neetičkog ponašanja koje umanjuje integritet službe.

Izuzetno važna komponenta u procesu razvoja carinske službe je edukacija službenika. Sposobnost i vještine carinskih službenika razvijaju se kroz obuke, treninge i različite vrste seminara i radionica. Ove aktivnosti su bazirane na konkretnim potrebama službe sa ciljem kvalitetnije i efikasnije uspostave institucionalnih mehanizama za jačanje svijesti o etičkom kodeksu i poželjnog nivou integriteta, a njihova realizacija doprinosi unaprijeđenju etičkih i profesionalnih standarda svih službenika.

Efikasno strukturiran sistem unutrašnje kontrole i drugih kontrolnih mehanizama, koji se primjenjuje u Upravi carina, pomaže u detektovanju i prevenciji korupcije i nepropisnog ponašanja carinskih službenika. U 2016. godini su sprovedene kontrole sa ciljem obezbjeđenja funkcionisanja u skladu sa propisima, a njihov rezultat je efikasniji i odgovorniji rad službenika, što u konačnom doprinosi rastu kvaliteta rada i poštovanju principa odgovornosti carinskih službenika. Sprovodeći antikoruptivnu politiku i upotrebom kontrolnih »alata« za procjenu rizika i njegovo prepoznavanje, Uprava carina je kroz pokretanje disciplinskih i drugih postupaka preduzela odgovarajuće sankcije, bez obzira na

stečenu materijalnu korist u koruptivnoj radnji, samoinicijativno i kroz razmjenu podataka i informacija sa drugim državnim organima koji se bave represivnim antikoruptivnim mjerama.

Imajući u vidu navedeno, borba protiv korupcije i unapređenje integriteta i etike u Upravi carina ima permanentan karakter i odvija se kroz praktičnu realizaciju usvojenih normi ponašanja od strane svih segmenata carinske službe. Godišnji izvještaj o radu Odjeljenja za unutrašnju kontrolu donosi pregled najvažnijih rezultata u 2016.godini.

Preventivne antikorupcijske aktivnosti

Integritet

Suprostavljanje korupciji i snaženje integriteta predstavljaju jedan od savremenih izazova društva i pojedinačnih institucija. Značajan mehanizam suprostavljanja korupciji, koruptivnom ponašanju i drugim oblicima narušavanja institucionalnog integriteta jeste prevencija i primjena preventivnih mjera kojima se uklanjaju uzroci za narušavanje integriteta, odnosno u kojima se uklanjaju faktori koji doprinose nastanku rizika za narušavanje institucionalnog integriteta. Integritet ili čestitost podrazumijeva postojanje konzistentnog ponašanja, vrijednosti, metoda, principa, jasnih očekivanja i rezultata. Imati integritet znači poštovati određeni sistem vrijednosti, principa i načela, kako na deklarativnom tako i na ponašajućem nivou.

Prepoznajući Planove integriteta kao efikasne mehanizme za unapređenje integriteta institucija, odnosno jačanje institucionalnih kapaciteta zaštite organizacije od koruptivnih uticaja na obavljanje njenih djelatnosti, Zakon o državnim službenicima i namještenicima je predvidio obavezu državnih organa da izrade planove integriteta. Takođe, Zakonom o sprječavanju korupcije definisane su obaveze organa vlasti da usvoje Plan integriteta na osnovu Pravila za sprovođenje Plana integriteta, učine ga dostupnim javnosti objavljivanjem na svojoj internet stranici ili na drugi odgovarajući način, te da do 31.marta dostave Agenciji za sprječavanje korupcije usvojeni Plan integriteta i Izvještaj o sprovođenju Plana za prethodnu godinu.

Imajući u vidu prethodno navedeno, a skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, Uprava carina je u prethodnom periodu imenovala Menadžera za integritet - Anu Vuletić (načelniku Odjeljenja za unutrašnju kontrolu), te usvojila inovirani Plan integriteta. Plan integriteta je strateški dokument, koji se smatra preventivnim instrumentom za jačanje institucionalnog integriteta i sadrži plan aktivnosti, kao i propisane mjere antikorupcije, adekvatne prirodi i strukturi carinske službe. Plan je operativni dokument, kojim se predviđaju na riziku zasnovane mjere za ostvarivanje ciljeva integriteta, poštovanja moralnih vrijednosti, profesionalnih standarda i važećih normativnih pravila. Takođe, Menadžer za integritet i Odjeljenje za unutrašnju kontrolu su u martu 2016.godine

dostavili Plan integriteta Agenciji za sprječavanje korupcije, dok je u aprilu mjesecu Agenciji dostavljen Izvještaj o sprovođenju Plana za 2015.godinu. Napominjemo da je Plan integriteta u skladu sa Pravilima za sprovođenje plana, postavljen na intranet stranici i na web stranici Uprave carina.

Kako je Zakonom propisano da se Plan integriteta može mijenjati u zavisnosti od potreba, razvoja i interesa organa vlasti, napominjemo da je u toku izrada Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija-Uprave carina, nakon čijeg će se usvajanja pristupiti izradi novog Plana integriteta.

Zakonom o sprječavanju korupcije uređen je postupak podnošenja prijave zviždača, način rješavanja po istoj i postupak po zahtjevu za zaštitu zviždača, te definisana obaveza organa vlasti da odrede lice za prijem i postupanje po prijavi zviždača. S tim u vezi, Uprava carina je odredila Božidara Lazarevića (službenika Odjeljenja za unutrašnju kontrolu) za prijem i postupanje po prijavi zviždača. Zadatak imenovanog službenika je sprovođenje postupaka u cilju provjere istinitosti navoda iz prijave zviždača, predlaganje mjera direktoru Uprave carina i postupanje u skladu sa Pravilnikom o bližem načinu postupanja po prijavi zviždača o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

U cilju unapređenja integriteta i efikasnog upravljanja ljudskim resursima, te smanjenja rizika od nedozvoljenog ponašanja, Uprava carina je tokom 2014.godine kreirala Integrity testove. Integrity test carinskih službenika je realizovan u saradnji sa referentnim stručnjacima iz oblasti psihologije i na osnovu njih se dobijaju precizni profili ličnosti sa više aspekata. Podsjećamo da su u prethodne dvije godine realizovana III ciklusa Integrity testova, u kojima je testirano više od 80 carinskih službenika sa ciljem procjene ličnosti, sposobnosti i integriteta, a navedene aktivnosti će biti nastavljene i u narednom periodu.

Etički kodeks carinskih službenika i namještenika

Uspostavljanjem mehanizama etičkog upravljanja na nivou profesionalnog organizovanja stvara se jasan sistem promocije i podrške razvoju carinske službe, a posebno profesionalnih vrijednosti i vrlina. Veoma je važno da svoj ugled štitimo tako što ćemo rad i postupanje u potpunosti uskladiti sa najvišim etičkim standardima, a da bi smo to postigli svi zaposleni moraju postupati etički, odgovorno i u skladu sa zakonom.

Uprava carina kontinuirano promoviše etičke vrijednosti i standarde, te razmjenjuje iskustva u oblasti primjene etičkih i profesionalnih standarda i pravila ponašanja carinskih službenika. Podsjećamo da se u Upravi carina od 01.januara 2013.godine primjenjuje Etički kodeks carinskih službenika i namještenika, koji sadrži pravila i instrukcije kojih se carinski službenici moraju pridržavati, u smislu zakonskih obaveza, nepristrasnosti, profesionalnih standarda i odgovornosti, uključujući primanje poklona, konflikta interesa

itd. Ovaj kodeks je nastao u skladu sa vizijom Uprave carina, misijom koju ostvaruje i strateškim ciljevima.

Kako bi se obezbijedilo poštovanje Etičkog kodeksa uspostavljen je Etički odbor i Povjerenici za etiku, putem kojih carinski službenici, stranke u postupku, treća lica i zainteresovane strane mogu da ukažu na nepravilnosti i prijave povrede kodeksa. Etički odbor i regionalni Povjerenici za etiku sprovode monitoring primjene etičkih normi kroz zajedničko djelovanje sa predstavnicima poslovne zajednice, na lokalnom nivou, doprinoseći stvaranju antikoruptivnog pritiska i efikasnije primjene anitkoruptivne strategije Uprave carina. Oni pružaju uputstva u prepoznavanju i bavljenju etičkim pitanjima i pomažu da se održi kultura integriteta i odgovornosti na najvišem nivou u svim segmentima carinske službe.

U toku 2016.godine Etički odbor je, u skladu sa svojim nadležnostima cijeneći ispravnost postupanja carinskih službenika davao mišljenje da li su carinski službenici postupali suprotno odredbama Etičkog kodeksa. Naime, u izvještajnom periodu upućeno je 38 prijava na rad i postupanje carinskih službenika, koje su se odnosile na carinske prekršaje i nepravilnosti u radu i postupanju carinskih službenika, od kojih su 3 prijave sadržale između ostalog sumnje na postupanje službenika suprotno odredbama Etičkog kodeksa. Po ovim prijavama Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je sprovedlo kontrolne mjere i radnje, a Etički odbor je preduzeo zakonske mjere u cilju ocjene ispravnosti postupanja carinskih službenika i davanja mišljenja da li su carinski službenici postupali suprotno odredbama Etičkog kodeksa. Takođe, date su preporuke i upozorenja na obavezu carinskih službenika da izvršavaju svoje dužnosti odgovorno, savjesno i profesionalno, te da u svom radu i ponašanju teže najvišim etičkim standardima i na taj način obezbijede ostvarivanje prava, poštovanje integriteta i dostojanstva stranaka u postupku.

U skladu sa Akcionim planom za poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, definisana je obaveza izvještavanja u vezi kršenja Etičkog kodeksa za pripadnike izvršne i zakonodavne vlasti. S tim u vezi, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je Agenciji za sprječavanje korupcije dostavilo bilanse rezultata u oblasti kršenja Etičkog kodeksa carinskih službenika i namještenika za period od 01.jula do 31 decembra 2015.godine, kao i izvještaj za period od 01.januara do 31.decembra 2016.godine.

Prijava prihoda i imovine carinskih službenika

Zakonom o sprječavanju korupcije propisano je da je Javni funkcijer dužan da, u roku od 30 dana od dana stupanja na funkciju, podnese Agenciji za sprječavanje korupcije izvještaj o svojoj imovini i prihodima, kao i imovini i prihodima bračnog i vanbračnog supružnika i djece ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu, prema stanju na dan izbora, imenovanja, odnosno postavljenja.

Prepoznajući prijavljivanje prihoda i imovine carinskih službenika kao jednu od karika u lancu borbe protiv korupcije, čija je osnova sprječavanje sukoba interesa, podsticanje transparentnosti i odgovornosti u radu carinskih službenika, Uprava carina je navedenu obavezu implementirala i u Zakon o carinskoj službi. Naime, Zakonom je dodatno unaprijeđena obaveza prijave imovine i prihoda službenika, te je definisano da su šefovi i pomoćnici šefova carinskih ispostava, kao i carinski inspektori, carinici viši saradnici i carinici saradnici dužni da podnose izvještaj o prihodima i imovini Agenciji za sprječavanje korupcije.

Imajući u vidu prethodno navedeno, od ukupno 504 carinskih službenika navedenu obavezu ima 410 carinskih službenika (81%). S tim u vezi, Upravnici PJ Carinarnica, šefovi carinskih ispostava, pomoćnici šefova ispostava, carinski inspektori, carinici viši saradnici i carinici saradnici su u martu 2016.godine dostavili izvještaje o prihodima i imovini za 2015.godinu Agenciji za sprječavanje korupcije.

Zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije

U skladu sa mjerom 4.11. Akcionog plana za poglavlje 24 - Sloboda, pravda i bezbjednost, u aprilu 2014.godine usvojen je prvi »Zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prelazima«, od strane državnih institucija koje svoje zakonske obaveze vrše na graničnim prelazima i dio su sistema integrisanog upravljanja granicom. Kao nastavak aktivnosti, u maju 2015.godine usvojen je Zajednički plan mjera za 2015.godinu. Navedenim planom jasno su definisane institucije odgovorne za izvršavanje obaveza, i to Sektor granične policije - Uprava policije, Uprava carina i Uprava za inspekcijske poslove.

U toku januara i februara 2016.godine objedinjeni su izvještaji o realizaciji definisanih mjera po nosiocima, izvršena je analiza realizacije, kao i dostavljanje prijedloga za unapređenje i izradu Zajedničkog plana za 2016.godinu. Kontrolu sprovođenja ovog plana vrše nadležni organi kroz sistem integrisanog upravljanja granicom i graničnim prelazima i Međuresorska komisija za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom. Tokom marta i aprila 2016.godine pristupilo se izradi i usaglašavanju prijedloga Zajedničkog plana, dok je u maju mjesecu usvojen Zajednički plan mjera za prevenciju i represiju korupcije na graničnim prelazima za 2016.godinu.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu sačinilo je i dostavilo Izvještaj za 2016.godinu o realizaciji mjera definisanih Zajedničkim planom mjera, kao i Prijedlog Zajedničkog plana za 2017.godinu. Zajednički plan mjera je sadržao ukupno 24 mjere, a u okviru 14 mjera je bila uključena Uprava carina. Napominjemo da su sve mjere u kojima je bila uključena Uprava carina uspješno realizovane u toku 2016.godine.

Represivne antikorupcijske aktivnosti

U okviru cjelokupnih reformskih procesa na putu izgradnje moderne carinske službe, veoma značajno mjesto zauzima aktivan odnos u borbi protiv korupcije i neophodnost suzbijanja svih oblika nedozvoljenog ponašanja. Osnovnu svrhu i suštinu antikoruptivne strategije koja se primjenjuje u Upravi carina čini promovisanje i uspostavljanje sistema integriteta i etike čiji je cilj da korupciju i druge oblike nedozvoljenog ponašanja učini visokorizičnim poduhvatom. Sistem koji je uspostavljen u Upravi carina pokazao se kao uspješan, kako kroz prevenciju, tako i kroz dosljedno sprovođenje represivnih mjer. Taj sistem se ogleda u redukovanim diskrecionim ovlašćenjima, eliminisanju sukoba interesa, te istovremenom uvećanju etičke, moralne, disciplinske i krivične odgovornosti, te predstavlja neku vrstu »dubitne kombinacije« za uspješnu borbu protiv korupcije.

Napominjemo da je u januaru 2016.godine stupio na snagu inovirani Zakon o carinskoj službi, koji sadrži određene novine, koje se prije svega odnose na ovlašćenja i odgovornosti carinskih službenika, kao i odredbe koje se odnose na nepristrasnost i sukob interesa, obavezu izbjegavanja sukoba interesa, preuzimanje mera rukovodioca u izbjegavanju sukoba interesa, ograničenja prava svojine i članstva u organima privrednog društva, kao i dužnost obavještavanja u vezi sa sukobom interesa. Takođe, ovim Zakonom su definisane povrede službene dužnosti, kao i disciplinska odgovornost carinskih službenika za lakše i teže povrede službene dužnosti. U zakon su implementirane i odredbe kojima su na efikasniji i koncizniji način definisani poslovi unutrašnje kontrole, kao i ovlašćenja službenika za vršenje unutrašnje kontrole.

U skladu Carinskim zakonom i drugim pozitivnim zakonskim propisima, Uprava carina preduzima mјere kojima se otkrivaju i sprječavaju unutrašnje prevare i korupcija, te se s tim u vezi iniciraju disciplinski i drugi postupci. Navene mјere se sprovode samoinicijativno, kao i kroz razmjenu podataka i informacija sa drugim državnim organima u čijoj su nadležnosti represivne antikoruptivne mјere.

Efikasno funkcionisanje kontrolnih mehanizama u Upravi carina doprinijelo je jačanju odgovornosti, pojednostavljenju procedura i postupaka, te eliminisanju neefikasne prakse i neprimjenjive regulative. Naime, kontrolne mјere na svim nivoima, koje se kontinuirano i dosljedno sprovode u okviru redovnog funkcionisanja carinske službe imaju za cilj da unaprijede integritet i smanje mogućnost za korupciju i druge nepravilnosti. Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i Odjeljenje za carinsku reviziju su, u skladu sa svojim nadležnostima, u toku 2016.godine sproveli oko 40 kontrola. Nakon sprovedenih kontrola date su preporuke u cilju efikasnijeg obavljanja radnih zadaka, a po osnovu sprovedenih kontrola u kojima su utvrđene nepravilnosti u radu i postupanju carinskih službenika naloženo je neposrednim rukovodiocima organizacionih jedinica da preduzmu zakonske mјere u cilju pokretanja disciplinskih postupaka. Takođe, vršene su i pojačane kontrole pravilnog sprovođenja carinskih procedura i postupaka, te su date

primjedbe koje se odnose na nepoštovanje pojedinih propisa, kao i uputstava i procedura, a sve u cilju adekvatnog sprovođenja carinskih postupaka, utvrđivanja vrijednosti robe u carinske svrhe, vršenja pregleda i kontrola, kao i preporuke u vezi donošenja novih instrukcija i uputstava, čime je postignuto efikasnije sprovođenje carinskih procedura i jednoobrazna primjena propisa.

Disciplinski postupci

U toku 2016.godine preuzete su zakonske mjere sa ciljem preuzimanja disciplinskih postupaka i date su preporuke, kako bi se unaprijedila efikasnost sprovođenja carinskih postupaka i radnih zadataka. Kroz kredibilno sprovođenje disciplinskih postupaka koje ima za cilj iskorjenjivanje neprofesionalnog rada i postupanja carinskih službenika, obezbijeđena je puna nepristrasnost i adekvatna pravna zaštita. Takođe, sprječavanje i sankcionisanje koruptivnih radnji doprinosi izgradnji sistema u kojem su službenici koji obavljaju radne zadatke su skladu sa propisama u potpunosti zaštićeni.

U toku 2016.godine vođeno je 5 disciplinskih postupaka protiv službenika Uprave carina, zbog počinjene teže povrede službene dužnosti iz člana 83 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11, 50/11, 66/12).

Nakon sprovedenih postupaka donijete su sljedeće odluke:

- 1 službenika je izrečena disciplinska mjera – novčana kazna u trajanju od 2 mjeseca u iznosu od 20% zarade isplaćene za mjesec u kojem je počinjena teža povreda službene dužnosti, zbog počinjene teže povrede službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 1 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11, 50/11, 66/12) - neizvršavanje službenih obaveza;
- 2 službenika je izrečena disciplinska mjera – novčana kazna u trajanju od 2 mjeseca u iznosu od 20% zarade isplaćene za mjesec u kojem su počinili težu povredu službene dužnosti, zbog počinjene teže povrede službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG« br. 39/11, 50/11, 66/12 i 16/16) - zloupotreba položaja;
- 1 službenika je izrečena disciplinska mjera – novčana kazna u trajanju od 2 mjeseca u iznosu od 40% zarade isplaćene za mjesec u kojem je počinjena teža povreda službene dužnosti, zbog počinjene teže povrede službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11, 50/11 i 66/12) - zloupotreba položaja;
- 1 službenik je oslobođen odgovornosti za težu povredu službene dužnosti iz člana 83 stav 1 tačka 4 Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Sl.list CG«, br. 39/11, 50/11 i 66/12) - zloupotreba položaja.

Krivični postupci

U toku 2016.godine protiv 2 službenika su podnijete krivične prijave, i to za:

- 1 službenika zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 3 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika Crne Gore;
- 1 službenika zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 1 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Takođe, u izvještajnom periodu za 2 službenika Osnovno državno tužilaštvo je odbacilo krivičnu prijavu podnijetu protiv carinskih službenika zbog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 1 u vezi stava 3 Krivičnog zakonika Crne Gore, jer u radnjama osumnjičenih nema elemenata prijavljenog krivičnog djela, niti drugog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

U toku su krivični postupci za 3 službenika, protiv kojih su u toku 2015.g. podnijete krivične prijave zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo neprijavljanje krivičnog djela. Takođe, u toku je krivični postupak za 1 službenika, protiv kojeg je 2014.godine podnijeta krivična prijava zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo fasifikovanje isprava iz člana 412 stav 1 Krivičnog zakonika. U toku su i postupci za 3 carinska službenika, protiv kojih su u toku 2013.godine podnijete krivične prijave, zbog osnovane sumnje da su izvršili krivična djela primanje mita i prikrivanje, produženo krivično djelo primanje mita iz člana 423 Krivičnog zakonika. Za 9 carinskih službenika (krivični postupci pokrenuti 2010. g) donijeta je prвostepena presuda (nije pravosnažna) zbog počinjenih krivičnih djela zloupotreba službenog položaja, zloupotreba službenog položaja u podstrekivanju, primanje mita, davanje mita u podstrekivanju, teška krađa.

Prijave građana na rad i postupanje carinskih službenika

Uprava carina ima uspostavljen sistem prijava koruptivnih radnji, pa građani mogu anonimno, besplatno i strogo povjerljivo dostaviti pritužbe po bilo kojem pitanju iz nadležnosti Uprave carina.

Građani pritužbe mogu dostaviti putem:

- Otvorene carinske linije na broj 080081333;
- elektronskog on-line obrasca na sajtu www.upravacarina.gov.me;
- elektronskom poštom na e-mail unutrasnja.kontrola@carina.gov.me
- poštom na adresu Oktobarske revolucije 128 Podgorica.

U toku 2016. godine upućeno je 38 prijava građana i privrednika na rad i postupanje carinskih službenika, i to: putem Otvorene carinske linije 23 prijave, a putem ostalih mehanizama 15 prijava. Navedene prijave su se odnosile na carinske prekršaje i nepravilnosti u radu i postupanju carinskih službenika, od čega su 2 prijave sadržale sumnju na postupanje carinskih službenika sa korupitvnim elementima.

Na web stranici Upave carina kontinuirano se postavljaju informacije/izvještaji i saopštenja iz oblasti edukacije i obuke carinskih službenika, profesionalne etike, integriteta i borbe protiv korupcije. Takođe, građanima su dostupne kontakt informacije o menadžeru integriteta, Etičkom odboru i Povjerenicma za etiku, čime Uprava carina stavlja na raspolaganje sve svoje mehanizme za borbu protiv korupcije sa ciljem podsticanja građana na prijavu bilo kojeg oblika nedozvoljenog ponašanja carinskih službenika.

U okviru kampanje Agencije za sprječavanje korupcije »Ni centa za mito« Odjeljenje za unutrašnju kontrolu je svim PJ Carinarnicama dostavilo promotivne biltene i flajere, sve u cilju aktivnijeg učešća građana u borbi protiv korupcije i podizanja nivoa javne svijesti o tom problemu.

Edukativne antikorupcijske aktivnosti

Obrazovanje i edukacija o borbi protiv korupcije predstavljaju jednu od ključnih aktivnosti na planu izgradnje službe koja se temelji na etici i integritetu. Svrha edukativnih antikorupcijskih aktivnosti jeste izgradnja kulture pozivanja na odgovornost, kroz promovisanje etičkih vrijednosti, stavova i očekivanja koja osuđuju korupciju, kao i vještina za pružanje otpora na koruptivne izazove. Edukativne antikorupcijske aktivnosti imaju efekat na dva nivoa, jačanje službenika u njihovom etičkom izboru i izgradnja kulture nulte tolerancije prema korupciji jačanjem svijesti i mobilizacijom svih mehanizama za suprostavljanje nedozvoljenim oblicima ponašanja. Ljudski resursi, na kojima počivaju sve ostale reforme, razvijaju se obrazovanjem i edukacijom o borbi protiv korupcije i oni generišu skup znanja koja podržavaju poboljšanu sposobnost da se djeluje na transparentan, odgovoran i efikasan način.

Podjesećamo da je Uprava carina prethodnom periodu realizovala Plan specifične obuke na temu jačanja integriteta, etike i borbe protiv korupcije, u cilju podizanja svijesti o značaju borbe protiv korupcije i opredijeljenosti institucije da sproveđe mjere u pravcu detektovanja i suzbijanja ove pojave. Napominjemo da su u ovim obukama učestvovali carinski inspektor i carinici saradnici iz graničnih i unutrašnjih carinskih ispostava, koji su prema opisu poslova posebno izloženi prijetnji od korupcije. U ovom vidu edukacije je učestvovalo preko 230 carinskih službenika, što predstavlja oko 60% službenika iz osnovne djelatnosti. Imajući u vidu značaj edukacije, navedene obuke će biti realizovane i tokom 2017.godine.

Takođe, zahvaljujući saradnji Uprave carina sa Upravom za kadrove, drugim državnim organima i međunarodnim organizacijama, značajan broj službenika je pohađao obuke/seminare na temu integriteta, etike i borbe protiv korupcije. Naime, u toku 2016.godine više od 40 carinskih službenika je pohađalo 10 obuka/seminara i radionica sa ciljem unapređenja sposobnosti, te podizanja svijesti o značaju borbe protiv korupcije, etike i integriteta.